

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. balandžio 7 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Socialinė politika – Bendrasis ETUC, UNICE ir CEEP susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis – 2 ir 4 punktai – UNICE, CEEP ir ETUC bendrasis susitarimas dėl darbo ne visą darbo dieną – 4 straipsnis –
Nediskriminavimo principas – Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje –
Taikos teisėjai ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjai – 5 punktas – Priemonės, kuriomis siekiama nubausti už piktnaudžiavimą paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis –
Direktyva 2003/88/EB – 7 straipsnis – Mokamos kasmetinės atostogos“

Byloje C-236/20

dėl *Tribunale amministrativo regionale per la Emilia Romagna* (Emilijos-Romanijos regiono administracinis teismas, Italija) 2020 m. gegužės 27 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. birželio 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

PG

prieš

Ministero della Giustizia,

CSM – Consiglio Superiore della Magistratura,

Presidenza del Consiglio die Ministri,

dalyvaujant:

Unione Nazionale Giudici di Pace (Unagipa),

TR,

PV,

Associazione Nazionale Giudici di Pace – ANGDP,

RF,

GA,

* Processo kalba: italų.

GOT Non Possiamo Più Tacere,

Unione Nazionale Italiana Magistrati Onorari – UNIMO,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadžiev (pranešėjas), teisėjai I. Ziemele, T. von Danwitz, P. G. Xuereb ir A. Kumin,

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- PG, atstovaujamo *avvocati* L. Serino, E. Lizza ir G. Romano,
- PV ir *Associazione Nazionale Giudici di Pace – ANGDP*, atstovaujamų *avvocati* G. Guida ir V. De Michele,
- *Unione Nazionale Giudici di Pace (Unagipa)* ir TR, atstovaujamų *avvocati* G. Guida, V. De Michele ir F. Visco,
- RF, atstovaujamo *avvocati* B. Nascimbene ir F. Rossi Dal Pozzo,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* F. Sclafani ir A. Vitale,
- Europos Komisijos, atstovaujamos B.-R. Killmann ir D. Recchia,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 20, 21, 31, 33, 34 ir 47 straipsnių, 1997 m. birželio 6 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną (toliau – Bendrasis susitarimas dėl darbo ne visą darbo dieną), įtraukto į 1997 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyvos 97/81/EB dėl Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną, sudaryto tarp UNICE, CEEP ir ETUC (OL L 14, 1998, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 267), iš dalies pakeistos 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos direktyva 98/23/EB (OL L 131, 1998, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 278) (toliau – Direktyva 97/81), priedą, 4 straipsnio, 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (toliau – Bendrasis susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis), esančio 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių

konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (OL L 175, 1999, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 368), priede, 2, 4 ir 5 punktų, 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, 2000, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 79), 1 ir 2 straipsnių ir 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų (OL L 299, 2003, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 381) 7 straipsnio išaiškinimo.

- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant PG, *Giudice di pace* (taikos teisėjas), ginčą su *Ministero della Giustizia* (Teisingumo ministerija, Italija), *Consiglio Superiore della Magistratura* (Aukščiausioji teismų taryba, Italija) ir *Presidenza del Consiglio dei Ministri* (Ministrų Tarybos Prezidiumas, Italija) dėl atsisakymo pripažinti, kad tarp PG ir Teisingumo ministerijos egzistuoja valstybės tarnybos darbo santykiai visą ar ne visą darbo dieną.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Bendrasis susitarimas dėl darbo ne visą darbo dieną

- 3 Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną 2 straipsnyje „Taikymo sritis“ numatyta:

„1. Šis susitarimas taikomas ne visą darbo dieną dirbantiems darbuotojams, kurie sudarė darbo sutartį arba kurių darbo santykius apibrėžia kiekvienoje valstybėje narėje galiojantys įstatymai, kolektyvinės sutartys arba praktika.

<...>“

- 4 Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Darbuotojams, dirbantiems ne visą darbo dieną, negali būti sudaromos blogesnės darbo sąlygos, negu panašiams darbuotojams, dirbantiems visą darbo dieną, tik dėl tos priežasties, kad jie dirba ne visą darbo dieną, nebent šis nevienodas požiūris yra objektyviai pagrįstas.

2. Prireikus taikomas *pro rata temporis* principas.“

Bendrasis susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis

- 5 Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 2 punkte „Taikymo sritis“ numatyta:

„1. Šis susitarimas taikomas pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams, kurių darbo sutartį arba darbo santykius apibrėžia kiekvienos valstybės narės teisė, kolektyvinės sutartys ar praktika.

<...>“

6 Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punkte „Nediskriminavimo principas“ nurodyta:

„1. Pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos negu panašioms nuolatinėms darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotus darbo santykius, nebent ši nevienoda traktuotė yra objektyviai pagrįsta.

2. Tam tikrais atvejais taikomas *pro rata temporis* (proporcingo laiko) principas.

<...>“

7 Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punkte „Piktnaudžiavimo prevencijos priemonės“ numatyta:

„1. Kad būtų neleidžiama piktnaudžiauti paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius tais atvejais, kai nėra lygiaverčių teisinių priemonių, neleidžiančių piktnaudžiauti, valstybės narės, pasitarusios su socialiniais partneriais pagal nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ar praktiką, ir (arba) socialiniai partneriai, atsižvelgdami į konkrečių sektorių ir (arba) darbuotojų kategorijų reikmes, nustato vieną ar kelias iš toliau nurodytų priemonių:

- a) objektyvias priežastis, pateisinančias tokių sutarčių ar [darbo] santykių atnaujinimą;
- b) maksimalią bendrą paeiliui sudaromų terminuotų darbo sutarčių ar nustatomų [terminuotų] darbo santykių trukmę;
- c) tokių sutarčių ar santykių atnaujinimo skaičių.

2. Valstybės narės, pasitarusios su socialiniais partneriais, ir (arba) socialiniai partneriai tam tikrais atvejais nustato, kokiomis sąlygomis terminuotos darbo sutartys ar [terminuoti darbo] santykiai:

- a) laikomi „sudarom[omis] ar nustatoma[s] paeiliui“;
- b) laikomi neterminuotomis sutartimis ar [neterminuotais] santykiais.“

Direktyva 2003/88

8 Direktyvos 2003/88 7 straipsnyje „Kasmetinės atostogos“ nustatyta:

„1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad kiekvienas darbuotojas turėtų teisę į bent keturių savaitių mokamas kasmetines atostogas pagal nacionalinės teisės aktais ir (arba) praktika nustatytas teisės į tokias atostogas ir jų suteikimo sąlygas.

2. Minimalus kasmetinių mokamų atostogų laikas negali būti pakeistas kompensacija, išskyrus tuos atvejus, kai yra nutraukiami darbo santykiai.“

Italijos teisė

- 9 Konstitucijos 106 straipsnyje įtvirtintos esminės nuostatos dėl skyrimo į teisėjų pareigas:

„Teisėjai skiriami konkurso būdu.

Pagal teismų sistemos įstatymą gali būti skiriami arba renkami garbės teisėjai, kurie gali vykdyti vienam teisėjui pavestas užduotis.

<...>“

- 10 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 1991 m. lapkričio 21 d. *Legge n. 374 – Istituzione del giudice di pace* (Įstatymas Nr. 374 dėl taikos teisėjų instituto sukūrimo) (GURI paprastasis priedas Nr. 278, 1991 m. lapkričio 27 d., p. 5; toliau – Įstatymas Nr. 374/1991) numatyta:

„1 straipsnis

Taikos teisėjo instituto sukūrimas ir pareigos

1. Sukūriamas taikos teisėjo institutas; vadovaudamasis šio įstatymo nuostatomis taikos teisėjas vykdo teisingumą civilinėse ir baudžiamosiose bylose, taip pat atlieka mediatoriaus funkcijas civilinėse bylose.

2. Taikos teisėjo pareigas vykdo teismų sistemai priklausantis garbės teisėjas.

<...>

4 straipsnis

Paskyrimas

1. Taikos teisėjų funkcijoms atlikti teikiami garbės teisėjai skiriami Respublikos prezidento dekretu, pasitarus su Aukščiausiaja teismų taryba, pagal teritoriją kompetentingos teismų tarybos, kurią papildo penki atstovai, paskirti apeliacinio teismo veiklos teritorijos advokatų ir prokurorų tarybų bendru sutarimu, siūlymu.

<...>

10 straipsnis

Taikos teisėjo užduotys

1. Taikos teisėjas privalo atlikti užduotis, tenkančias bendrosios kompetencijos teismų teisėjams.

<...>

<...>

11 straipsnis

Taikos teisėjui mokėtina kompensacija

1. Taikos teisėjas eina garbės pareigas.

2. Garbės teisėjai, einantys taikos teisėjų pareigas, gauna 70 000 [Italijos lirų (ITL) (apie 35 EUR)] kompensaciją už kiekvieną posėdį civilinėje arba baudžiamojoje byloje, net jeigu tai nėra žodinis bylos nagrinėjimas, ir už tvirtinimą apostile, taip pat 110 000 ITL [apie 55 EUR] už bet kokią kitą paskirtą ir užbaigtą arba iš registro išbrauktą bylą.

3. Be to, jie gauna 500 000 ITL [apie 250 EUR] kompensaciją už kiekvieną faktinio darbo mėnesį, siekiant atlyginti mokymosi, perkvalifikavimo ir bendrąsias funkcijų atlikimo išlaidas.

<...>

4 bis. Šiame straipsnyje numatytos kompensacijos gali būti sumuojamos su pensijomis ir su darbo santykių pasibaigimu susijusiomis išmokomis, neatsižvelgiant į tai, kaip jos vadinamos.

4 ter. Šiame straipsnyje numatytos kompensacijos per metus negali viršyti 72 000 EUR sumos neatskaičius mokesčių.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 11 PG nuo 2002 m. liepos 3 d. iki 2016 m. gegužės 31 d. nepertraukiamai ėjo *Giudice di pace* (taikos teisėjas) pareigas.
- 12 Pagrindinėje byloje PG teigė, kad taikos teisėjai ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjai vykdo tokias pačias funkcijas, ir prašė pripažinti jo teisę į visą darbo dieną ar ne visą darbo dieną dirbančio teismų valstybės tarnautojo teisinį statusą. PG taip pat reikalavo atkurti jo ekonomines, socialines ir socialinio draudimo srities teises.
- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal nacionalinės teisės nuostatas, skirtingai nei bendrosios kompetencijos teismų teisėjų atveju, taikos teisėjo darbo santykiai neturi valstybės tarnybos darbo santykiams būdingų bruožų. Iš to išplaukia, kad taikos teisėjas negali naudotis jokia socialine apsauga ar socialiniu draudimu, taip pat kiek tai susiję su sveikatos, motinystės ir šeimos apsauga ar teise į atostogas.
- 14 Tačiau, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, taikos teisėjai atlieka teismines funkcijas, panašias į bendrosios kompetencijos teismų teisėjų funkcijas ir bet kuriuo atveju į kitų viešojo administravimo darbuotojų funkcijas. Tai, kad taikos teisėjams mokamas darbo užmokestis formaliai vadinamas „kompensacija“, neturi reikšmės. Nepateisinamas ir nepagrįstas terminuotų darbo santykių atnaujinimas ir sistemingas taikos teisėjų įgaliojimų pratęsimas lemia darbo santykių, kurie Italijos teisėje įvardijami kaip garbės santykiai ir nuo kurių negali atgrasyti jokios veiksmingos sankcijos, „įtvirtinimą“.
- 15 Šiomis aplinkybėmis *Tribunale amministrativo regionale per la Emilia Romagna* (Emilijos-Romanijos regiono administracinis teismas, Italija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar pagal [Chartijos] 20, 21, 31, 33 ir 34 straipsnius, [prie Direktyvos 1999/70 pridėto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 2 ir 4 punktus], [prie Direktyvos 97/81 pridėto Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną 4 straipsnį], [Direktyvos 2003/88] 7 straipsnį ir [Direktyvos 2000/78] 1 straipsnį ir 2 straipsnio 2 dalies

a punktą draudžiama taikyti tokias teisės nuostatas, kaip Italijos teisės nuostatos, konkrečiai numatytas [Įstatyme Nr. 374/1991] ir Įstatyminiame dekrete Nr. 92/2016, kaip jos nuosekliai aiškintos jurisprudencijoje, pagal kurias *giudici di pace* (taikos teisėjai), kaip *giudici onorari* (garbės teisėjai), ne tik nėra prilyginami *giudici togati* (bendrosios kompetencijos teismo teisėjai) atlyginimų ir socialinės apsaugos ir socialinio draudimo požiūriu, bet jiems taip pat netaikoma jokia socialinė apsauga ir socialinis draudimas, užtikrinami viešajame sektoriuje pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui?

2. Ar pagal Europos Sąjungos principus dėl teisėjų vykdomų funkcijų autonomiškumo ir nepriklausomumo, konkrečiai [Chartijos] 47 straipsnį, draudžiama taikyti nacionalinės teisės, kaip antai Italijos, nuostatas, pagal kurias taikos teisėjai, kaip garbės teisėjai, ne tik nėra prilyginami bendrosios kompetencijos teismų teisėjams atlyginimų, socialinės apsaugos ir socialinio draudimo požiūriu, bet jiems taip pat netaikoma jokia socialinė apsauga ir socialinis draudimas, užtikrinami viešajame sektoriuje pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui?
3. Ar pagal [Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis] 5 punktą draudžiama taikyti nacionalinės teisės, kaip antai Italijos, nuostatas, pagal kurias taikos teisėjų, kaip garbės teisėjų, skyrimą į pareigas terminuotam laikotarpiui, kai jau buvo paskirta į tas pareigas aštuoneriems metams (2 kartus po ketverius metus), galima sistemingai pratęsti dar ketveriems metams nenumatant jokios veiksmingos ir atgrasomosios sankcijos, kai darbo santykiai nepakeičiami į neterminuotus darbo santykius?“

16. Priėmęs 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)* (C-658/18, EU:C:2020:572), Teisingumo Teismas kreipėsi į *Tribunale amministrativo regionale per la Emilia-Romagna* (Emilijos-Romanijos regiono administracinis teismas) su klausimu, ar, atsižvelgdamas į šį sprendimą, jis neketina atsiimti savo prašymo priimti prejudicinį sprendimą.
17. 2020 m. spalio 28 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad ji neatsiima savo prašymo, nes Teisingumo Teismas priėmė sprendimą ne dėl visų Sąjungos teisės ir ginčijamų nacionalinės teisės nuostatų atitikties aspektų. Šio teismo teigimu, svarbu, kad Teisingumo Teismas išsamiai išnagrinėtų taikos teisėjo funkcijas Italijos teisinėje sistemoje, nes, to nepadarius, nacionalinis teismas gali turėti pernelyg didelę diskreciją.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl klausimų priimtinumą

18. Primintina, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, šiam teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti tai, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2020 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Burgo Group*, C-92/19, EU:C:2020:733, 39 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 19 Tuo remiantis reikia daryti išvadą, kad klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2020 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Burgo Group*, C-92/19, EU:C:2020:733, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 20 Šiuo klausimu reikia priminti, jog tam, kad Teisingumo Teismas galėtų pateikti nacionaliniam teismui naudingą Sąjungos teisės išaiškinimą, Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio c punkte, be kita ko, nurodyta, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi būti išdėstytos priežastys, kurios paskatino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismą iškelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo ar galiojimo, ir ryšys, kurį jis nustatė tarp šių nuostatų ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų.
- 21 Kalbant apie pirmąjį klausimą, pažymėtina, kad nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą neatitinka šių reikalavimų.
- 22 Iš minėtos nutarties neaišku, kodėl pagal Chartijos 33 ir 34 straipsnius ir Direktyvos 2000/78 nuostatas gali būti draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kaip aiškinamos nacionalinėje jurisprudencijoje, pagal kurias taikos teisėjams, kaip garbės teisėjams, netaikoma tokia pati atlyginimo, socialinės apsaugos ir socialinio draudimo sistema kaip bendrosios kompetencijos teismų teisėjams ir todėl jiems netaikoma jokia socialinė apsauga ir socialinis draudimas, kuriais naudojasi viešojo sektoriaus darbuotojai.
- 23 Dėl antrojo klausimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodo priežasčių, dėl kurių jis suabejojo nagrinėjamų teisės nuostatų atitiktimi taikos teisėjų vykdomų teisminių funkcijų autonomijos ir nepriklausomumo principams. Nacionalinis teismas tik nurodo, kad dėl teisėjo nešališkumo ir nepriklausomumo reikia, jog visiems teisėjams būtų užtikrintos pagrindinės teisės į tarnybos tęstinumą, tinkamą atlygio sistemą ir teisės į gynybą drausminėse ir iš dalies drausminėse bylose paisymą.
- 24 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas, kad galėtų naudingai atsakyti į dalį pirmojo ir antrojo klausimų.
- 25 Vadinas, pirmasis prejudicinis klausimas turi būti pripažintas nepriimtiniu tiek, kiek juo prašoma išaiškinti Chartijos 33 ir 34 straipsnius ir Direktyvą 2000/78, o antrasis prejudicinis klausimas turi būti pripažintas nepriimtiniu visas.

Dėl pirmojo klausimo

- 26 Pirma, reikia pažymėti, kad nacionalinis teismas savo pirmuoju klausimu neprašo atskirai išaiškinti Chartijos 20, 21 ir 31 straipsnių; jais remiasi tik grįsdamas prašymą išaiškinti Direktyvą 2003/88, Bendrąjį susitarimą dėl darbo ne visą darbo dieną ir Bendrąjį susitarimą dėl darbo pagal terminuotas sutartis.
- 27 Taigi šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2003/88 7 straipsnis, Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną 4 straipsnis ir Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punktas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, nenumatančios taikos

teisėjams nei teisės į 30 dienų mokamas kasmetines atostogas, nei į nuo darbo santykių priklausanti socialinės apsaugos ir socialinio draudimo sistema, kaip antai numatytą bendrosios kompetencijos teismų teisėjams.

- 28 Kaip jau minėta šio sprendimo 13 punkte, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad bendrosios kompetencijos teismų teisėjų darbo santykiai yra valstybės tarnybos darbo santykiai, o taip nėra taikos teisėjų, kurie pagal nagrinėjamas teisės nuostatas priskiriami „garbės“ teisėjams, darbo santykių atveju. Tokiomis aplinkybėmis taikos teisėjai, kaip PG, neturi teisės į mokamas atostogas ir jokią socialinę apsaugą ar socialinį draudimą, taip pat kiek tai susiję su sveikatos, motinystės ir šeimos apsauga.
- 29 Šiuo atžvilgiu iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad taikos teisėjų darbo santykiai skiriasi nuo bendrosios kompetencijos teismų teisėjų darbo santykių keliais esminiais aspektais, t. y. įdarbinimu, padėtimi viešojo administravimo organizacinėje sistemoje, nesuderinamumo ir išimtinumo, kiek tai susiję su vykdomomis funkcijomis, sistema, darbo užmokesčiu, darbo santykių trukme, visišku ir išimtinu pareigų pobūdžiu.
- 30 Iš pradžių reikia priminti, kad 2020 m. liepos 16 d. Sprendime *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)* (C-658/18, EU:C:2020:572) Teisingumo Teismas iš esmės nusprendė, kad Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 2 punkto 1 dalyje vartojama sąvoka „pagal terminuotą darbo sutartį dirbantis darbuotojas“ turi būti aiškinama taip, kad ji apima terminuotam laikotarpiui paskirtus taikos teisėjus, kurie vykdydami savo funkcijas atlieka realų ir faktinį darbą, kuris nėra nei visiškai nereikšmingas, nei pagalbinis, už kurį gauna atlyginamojo pobūdžio kompensacijas, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 31 Vadinasi, šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar PG patenka į „pagal terminuotą darbo sutartį dirbančio darbuotojo“ sąvoką, kaip tai suprantama pagal Bendrąjį susitarimą dėl darbo pagal terminuotas sutartis, ir (arba) „ne visą darbo dieną dirbančio darbuotojo“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal Bendrąjį susitarimą dėl darbo ne visą darbo dieną.
- 32 Reikėtų priminti, kad Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punkto 1 dalyje įtvirtintas draudimas pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams taikyti mažiau palankias darbo sąlygas negu panašioms nuolatinėms darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis, nebent šis nevienodas požiūris yra objektyviai pagrįstas (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)*, C-658/18, EU:C:2020:572, 136 punktas).
- 33 Be to, siekiant pašalinti darbuotojų, dirbančių ne visą darbo dieną, diskriminaciją, palyginti su darbuotojais, dirbančiais visą darbo dieną, Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną 4 straipsniu draudžiama darbuotojams, dirbantiems ne visą darbo dieną, sudaryti blogesnes darbo sąlygas nei atitinkamiems darbuotojams, dirbantiems visą darbo dieną, vien dėl to, kad jie dirba ne visą darbo dieną, nebent šis nevienodas požiūris yra objektyviai pagrįstas.
- 34 Kadangi Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną 4 straipsnio 1 ir 2 dalių ir Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punkto 1 ir 2 dalių formuluotės iš esmės yra tapačios, reikia pažymėti, kad su viena iš šių nuostatų susijusios pastabos *mutatis mutandis* taikomos ir kitai nuostatai.

- 35 Teisingumo Teismas nusprendė, kad Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punkto 1 dalimi siekiama taikyti nediskriminavimo principą pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams, kad darbdavys nenustatytų tokių darbo santykių siekdamas, jog šie darbuotojai negalėtų pasinaudoti teisėmis, kuriomis naudojasi pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)*, C-658/18, EU:C:2020:572, 137 punktas).
- 36 Dėl to paties Bendrojo susitarimo 4 punkte nurodytų „darbo sąlygų“ Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad jos apima sąlygas, susijusias su darbo užmokesčiu ir pensijomis, mokamomis dėl darbo santykių, išskyrus sąlygas dėl pensijų, išplaukiančių iš teisės aktuose numatytos socialinės apsaugos sistemos (2008 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, 134 punktas).
- 37 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama socialinės apsaugos ir socialinio draudimo sistema patenka į minėto Bendrojo susitarimo 4 punkto taikymo sritį.
- 38 Be to, kadangi „darbo sąlygos“, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas darbo sutartis 4 punkto 1 dalį, apima darbo užmokesčio sudedamąsias dalis, įskaitant jų dydį, teisę į kasmetines mokamas atostogas, taip pat sąlygas, susijusias su pensijomis, kurios priklauso dėl darbo santykių, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar, atsižvelgiant į įvairius veiksnius, pavyzdžiui, darbo pobūdį, mokymo sąlygas ir darbo sąlygas, PG teisminės užduotys vykdant taikos teisėjo pareigas buvo panašios į bendrosios kompetencijos teismų teisėjo užduotis (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)*, C-658/18, EU:C:2020:572, 143–147 punktai).
- 39 Jei nustatoma, kad atsižvelgiant į Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas 4 punktą taikos teisėjo, kaip antai PG, padėtis yra panaši į bendrosios kompetencijos teismų teisėjų padėtį, dar reikia patikrinti, ar yra objektyvi priežastis, pateisinanti nevienodą požiūrį.
- 40 Šiuo klausimu primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją sąvoka „objektyvios priežastys“ pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį turi būti suprantama kaip neleidžianti pateisinti nevienodo požiūrio į darbuotojus, dirbančius pagal terminuotas ir neterminuotas darbo sutartis, remiantis tuo, kad toks požiūris yra numatytas bendroje ar abstrakčioje teisės normoje, pavyzdžiui, įstatyme ar kolektyvinėje sutartyje (šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)*, C-658/18, EU:C:2020:572, 150 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 41 Remiantis taip pat suformuota jurisprudencija, ši sąvoka reikalauja, kad konstatuotas nevienodas požiūris būtų pateisinamas tiksliais ir konkrečiais veiksniais, kurie apibūdina atitinkamą darbo sąlygą, atsižvelgiant į konkrečias jos taikymo aplinkybes ir remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais, kad būtų įvertinta, ar šis nevienodas požiūris atitinka tikrus poreikius, leidžia pasiekti numatytą tikslą ir yra būtinas jam įgyvendinti. Šiuos veiksnius gali lemti, be kita ko, ypatingas užduočių, kurioms atlikti terminuotos sutartys buvo sudarytos, pobūdis ir ypatumai arba prireikus teisėto valstybės narės socialinės politikos tikslo siekimas (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)*, C-658/18, EU:C:2020:572, 151 punktas).

- 42 Teisingumo Teismas 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)* (C-658/18, EU:C:2020:572) 156 punkte dėl pateisinimo, susijusio su konkurso, kuris iš pradžių buvo specialiai rengiamas dėl bendrosios kompetencijos teismų teisėjų patekimo į teismų sistemą ir kuris nėra taikomas skiriant taikos teisėjus, konstatavo, kad, atsižvelgiant į valstybių narių turimą diskreciją dėl viešosios administracijos organizavimo tvarkos, jos iš principo gali, nepažeisdamos nei Direktyvos 1999/70, nei Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, numatyti skyrimo į teisėjų pareigas ir darbo sąlygas, taikomas tiek bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, tiek taikos teisėjams.
- 43 Vis dėlto, nepaisant šios diskrecijos, valstybės narės savo nustatytus kriterijus turi taikyti skaidriai ir jiems turi būti numatyta kontrolės galimybė, siekiant, kad pagal terminuotas sutartis dirbantys darbuotojai nebūtų nepalankiai vertinami, remiantis vien jų sutarčių trukme arba darbo santykiais, kurie pagrindžia jų stažą ir profesinę patirtį (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)*, C-658/18, EU:C:2020:572, 157 punktą).
- 44 Kai toks nevienodas požiūris kyla dėl būtinybės atsižvelgti į objektyvius reikalavimus, susijusius su darbo vietomis, į kurias norint įdarbinti vykdoma įdarbinimo procedūra, ir nesusijusius su darbuotojo ir jo darbdavio apibrėžta darbo santykių trukme, ją galima pateisinti atsižvelgiant į Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punkto 1 ir (arba) 4 dalis. Šiuo klausimu laikytina, kad tam tikrą nevienodą požiūrį į pagal neterminuotas sutartis dirbančių darbuotojus, įdarbintus konkurso būdu, ir pagal terminuotas sutartis dirbančius darbuotojus, įdarbintus pagal skirtingą procedūrą nei numatyta pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams, iš esmės galėtų pateisinti reikalaujamos kvalifikacijos skirtumai ir užduočių, kurias jie turi atlikti, pobūdis (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)*, C-658/18, EU:C:2020:572, 158 ir 159 punktai).
- 45 Taigi Teisingumo Teismas nusprendė, kad Italijos vyriausybės nurodyti tikslai, kuriais siekiama atspindėti bendrosios kompetencijos teismų teisėjų profesinės veiklos skirtumus, gali būti „objektyvi priežastis“, kaip ji suprantama pagal Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas 4 punkto 1 ir (arba) 4 dalis, jeigu jie atitinka tikrus poreikius, leidžia pasiekti numatytą tikslą ir yra būtini jam įgyvendinti (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)*, C-658/18, EU:C:2020:572, 160 punktą).
- 46 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas konstatavo, kad taikos teisėjų ir bendrosios kompetencijos teisėjų įdarbinimo procedūrų skirtumai, o visų pirma ypatinga svarba, kuri nacionalinės teisės sistemoje ir konkrečiau Italijos Konstitucijos 106 straipsnio 1 dalyje teikiama konkursams, specialiai rengiamiems bendrosios kompetencijos teismų teisėjams įdarbinti, veikiausiai rodo ypatingą užduočių, kurias jie turi atlikti, pobūdį ir skirtingą šioms užduotims vykdyti reikalaujamos kvalifikacijos lygį. Bet kuriuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi tuo tikslu įvertinti esamus kokybinius ir kiekybinius veiksnius, susijusius su taikos teisėjų ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjų funkcijų vykdymu, jiems taikomus laiko apribojimus ir įpareigojimus ir bendrai visas reikšmingas aplinkybes ir faktus (šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)*, C-658/18, EU:C:2020:572, 161 punktą).
- 47 Taigi iš šios jurisprudencijos matyti, kad pradinio konkurso, specialiai rengiamo dėl bendrosios kompetencijos teismų teisėjų patekimo į teismų sistemą, egzistavimas, kuris nėra rengiamas skiriant taikos teisėjus, leidžia neleisti pastariesiems naudotis visomis bendrosios kompetencijos teismų teisėjų teisėmis.

- 48 Vis dėlto atsižvelgiant į šią jurisprudenciją ir ypač į patikrinimus, kurie priklauso vien tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo kompetencijai, kaip tai nurodyta 2020 m. liepos 16 d. Sprendime *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)* (C-658/18, EU:C:2020:572, 161 punktas) ir priminta šio sprendimo 46 punkte, reikia konstatuoti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės pažymėjo, kad šių dviejų kategorijų darbuotojams taikomos patekimo į teismų sistemą tvarkos skirtumas negali pateisinti to, kad garbės teisėjai negali iš viso naudotis mokamomis kasmetinėmis atostogomis, taip pat socialine apsaugos ir socialinio draudimo sistema, kuria naudojasi panašioje situacijoje esantys bendrosios kompetencijos teismų teisėjai.
- 49 Pirma, dėl teisės į atostogas reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2003/88 7 straipsnio 1 dalį „[v]alstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad kiekvienas darbuotojas turėtų teisę į bent keturių savaičių mokamas kasmetines atostogas“.
- 50 Be to, iš Direktyvos 2003/88 nuostatų ir iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad nors valstybės narės turi savo vidaus teisės aktuose apibrėžti naudojimosi teise į mokamas kasmetines atostogas ir jos įgyvendinimo sąlygas, jos negali nustatyti jokių tiesiogiai iš šios direktyvos išplaukiančios teisės atsiradimo sąlygų (2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *Varhoven kasatsionen sad na Republika Bulgaria et Iccrea Banca*, C-762/18 ir C-37/19, EU:C:2020:504, 56 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 51 Be to, reikėtų priminti, kad pagal Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną 4 straipsnio 2 dalį prireikus taikomas *pro rata temporis* principas.
- 52 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad darbo ne visą darbo laiką atveju pagal Sąjungos teisę nedraudžiama nei pagal *pro rata temporis* principą apskaičiuoti senatvės pensijų (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 23 d. Sprendimo *Schönheit ir Becker*, C-4/02 ir C-5/02, EU:C:2003:583, 90 ir 91 punktus), nei pagal šį principą apskaičiuoti mokamų kasmetinių atostogų (šiuo klausimu žr. 2010 m. balandžio 22 d. Sprendimo *Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols*, C-486/08, EU:C:2010:215, 33 punktą ir 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Heimann ir Toltschin*, C-229/11 ir C-230/11, EU:C:2012:693, 36 punktą). Iš tiesų bylose, kuriose buvo priimti šie sprendimai, atsižvelgimas į darbo laiko trukmę, kuri yra trumpesnė už visą darbo dieną dirbančio darbuotojo darbo laiko trukmę, buvo pripažintas objektyviu kriterijumi, leidžiančiu proporcingai sumažinti atitinkamų darbuotojų teises (2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Österreichischer Gewerkschaftsbund*, C-476/12, EU:C:2014:2332, 23 ir 24 punktus).
- 53 Todėl su sąlyga, kad nacionalinis teismas atliks patikrinimus, kurie priklauso vien tik jo kompetencijai, manytina, kad, nors tam tikras nevienodas požiūris gali būti pateisinamas reikalaujamos kvalifikacijos skirtumais ir užduočių, kurias turi atlikti bendrosios kompetencijos teismų teisėjai, pobūdžiu, pagal Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punktą arba Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną 4 straipsnį nebūtų leidžiama taikos teisėjams visiškai nesuteikti teisės į atostogas ir netaikyti jokios socialinės apsaugos bei socialinio draudimo.
- 54 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/88 7 straipsnis, Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną 4 straipsnis ir Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 4 punktas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, nenumatančios taikos teisėjams teisės nei į 30 dienų mokamas kasmetines atostogas, nei į nuo darbo santykių priklausančią socialinės apsaugos ir socialinio draudimo sistemą, kaip antai numatytą bendrosios kompetencijos teismų

teisėjams, jeigu šie taikos teisėjai patenka į „ne visą darbo dieną dirbančio darbuotojo“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal Bendrąjį susitarimą dėl darbo ne visą darbo dieną, ir (arba) į „pagal terminuotą darbo sutartį dirbančio darbuotojo“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal Bendrąjį susitarimą dėl darbo pagal terminuotas sutartis, ir jų padėtis yra panaši į bendrosios kompetencijos teismo teisėjų.

Dėl trečiojo klausimo

- 55 Trečiuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punktą turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias terminuoti darbo santykiai gali būti pratęsimi ne daugiau kaip tris kartus paeiliui, kiekvieną kartą ketveriems metams ir neviršijant bendros šešiolikos metų trukmės, ir kuriose nenumatyta galimybė veiksmingai ir atgrasomai nubausti už piktnaudžiavimą atnaujinant darbo santykius.
- 56 Pirma, reikėtų priminti, kad Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punkte numatyta, kad valstybės narės priima priemones, susijusias su paeiliui sudaromų terminuotų darbo sutarčių arba nustatomų darbo santykių pratęsimų skaičiumi ir (arba) bendra maksimalia tokių sutarčių ar darbo santykių trukme.
- 57 Pažymėtina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamam ginčui taikytinose Italijos teisės nuostatose iš tiesų buvo nustatytas ribotas paeiliui pratęsimų darbo sutarčių skaičius ir maksimali šių terminuotų sutarčių trukmė.
- 58 Šiuo atžvilgiu, remiantis suformuota jurisprudencija, nors valstybės narės turi diskreciją pasirinkti priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią piktnaudžiavimui, tačiau tai negali kvestionuoti Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis tikslo ar veiksmingumo (šiuo klausimu žr. 2021 m. vasario 11 d. Sprendimo *M. V. ir kt. (Viešajame sektoriuje paeiliui sudaromos terminuotos sutartys)*, C-760/18, EU:C:2021:113, 56 punktą).
- 59 Antra, būtina išnagrinėti, ar sankcija už galimą piktnaudžiavimą atitinka Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punkte numatytus reikalavimus tuo atveju, jei pagal Italijos teisės nuostatas neleidžiama darbo santykių pakeisti į neterminuotą darbo sutartį.
- 60 Pagal suformuotą jurisprudenciją Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punkte nenumatyta valstybių narių pareiga numatyti terminuotų darbo sutarčių pakeitimą į neterminuotas darbo sutartis (2013 m. gruodžio 12 d. Nutartis *Papalia*, C-50/13, nepaskelbta Rink., EU:C:2013:873, 16 punktą), taip pat neapibrėžtos konkrečios sankcijos, taikytinos nustačius piktnaudžiavimus (2021 m. vasario 11 d. Sprendimas *M. V. ir kt. (Viešajame sektoriuje paeiliui sudaromos terminuotos darbo sutartys)*, C-760/18, EU:C:2021:113, 57 punktą).
- 61 Todėl nacionalinės valdžios institucijos turi priimti proporcingas, veiksmingas ir atgrasomąsias priemones, kad būtų užtikrintas visiškas pagal Bendrąjį susitarimą dėl darbo pagal terminuotas sutartis priimtų normų veiksmingumas, ir šiuo tikslu gali numatyti terminuotų sutarčių keitimą neterminuotomis sutartimis. Vis dėlto, jei piktnaudžiaujama paeiliui nustatant terminuotas darbo santykius, turi būti galima taikyti priemonę, kuri tinkamai nubaustų už tokių piktnaudžiavimą ir panaikintų pažeidimo pasekmes (2021 m. vasario 11 d. Sprendimo *M. V. ir kt. (Viešajame sektoriuje paeiliui sudaromos terminuotos darbo sutartys)*, C-760/18, EU:C:2021:113, 57–59 punktai).

- 62 Tam, kad nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriomis draudžiama tik viešajame sektoriuje paeiliui sudaromas terminuotas sutartis pakeisti neterminuotomis darbo sutartimis, galėtų būti laikomos atitinkančiomis Bendrąjį susitarimą dėl darbo pagal terminuotas sutartis, atitinkamos valstybės narės teisinėje sistemoje minėtame sektoriuje turi būti kita veiksminga priemonė, kuri leistų išvengti piktnaudžiavimo paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ir prireikus už jį nubausti (2018 m. kovo 7 d. Sprendimo *Santoro*, C-494/16, EU:C:2018:166, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 63 Kadangi Teisingumo Teismas neturi spręsti dėl nacionalinės teisės nuostatų aiškinimo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar atitinkamų nacionalinės teisės nuostatų taikymo sąlygos ir faktinis įgyvendinimas yra tinkami, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimui paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotas darbo santykius ir prireikus už tai būtų baudžiama (2021 m. vasario 11 d. Sprendimo *M. V. ir kt. (Viešajame sektoriuje paeiliui sudaromos terminuotos darbo sutartys)*, C-760/18, EU:C:2021:113, 61 punktas).
- 64 Nagrinėjamu atveju iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktos informacijos matyti, kad Italijos teisinėje sistemoje nėra jokios nuostatos, pagal kurią būtų galima veiksmingai ir atgrasomai bausti už piktnaudžiavimą atnaujinant terminuotas darbo santykius, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punktą.
- 65 Taigi, nesant sankcijų, neatrodo, kad būtų galima būtų užkirsti kelią piktnaudžiavimui paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotas darbo santykius ir prireikus už tai nubausti.
- 66 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąją klausimą reikia atsakyti, kad Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punkto 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias terminuoti darbo santykiai gali būti pratęsimi ne daugiau kaip tris kartus paeiliui, kiekvieną kartą ketveriems metams ir neviršijant bendros šešiolikos metų trukmės, ir kuriose nenumatyta galimybė veiksmingai ir atgrasomai nubausti už piktnaudžiavimą atnaujinant darbo santykius.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 67 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų 7 straipsnis, 1997 m. birželio 6 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną, įtraukto į 1997 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyvos 97/81/EB dėl Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną, sudaryto tarp UNICE, CEEP ir ETUC, iš dalies pakeistos 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos direktyva 98/23/EB, priedą, 4 straipsnis ir 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, esančio 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos**

pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, priede, 4 punktą turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, nenumatančios taikos teisėjams teisės nei į 30 dienų mokamas kasmetines atostogas, nei į nuo darbo santykių priklausančią socialinės apsaugos ir socialinio draudimo sistemą, kaip antai numatytą bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, jeigu šie taikos teisėjai patenka į „ne visą darbo dieną dirbančio darbuotojo“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal Bendrąjį susitarimą dėl darbo ne visą darbo dieną, ir (arba) į „pagal terminuotą darbo sutartį dirbančio darbuotojo“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal Bendrąjį susitarimą dėl darbo pagal terminuotas sutartis, ir jų padėtis yra panaši į bendrosios kompetencijos teismo teisėjų.

- 2. 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis 5 punkto 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias terminuoti darbo santykiai gali būti pratęsimi ne daugiau kaip tris kartus paeiliui, kiekvieną kartą ketveriems metams ir neviršijant bendros šešiolikos metų trukmės, ir kuriose nenumatyta galimybė veiksmingai ir atgrasomai nubausti už piktnaudžiavimą atnaujinant darbo santykius.**

Parašai.